

Geopolitieke spanning zorgt voor stijgende prijzen

ECONOMIE

De afgelopen week stond in het teken van bedrijvigheid en inflatie. De productie van de Nederlandse industrie is in februari met 2,3% gedaald in vergelijking met een jaar eerder. Die daling was er de afgelopen zeven maanden ook al. Eén van de grootste probleemsectoren zijnde de chemische industrie liet de grootste productietoename zien. Het sentiment onder de producenten was in maart iets negatiever dan in februari. Duitsland, de grootste afzetmarkt voor de Nederlandse industrie, was daarentegen wat minder negatief. De Nederlandse goederenexport is in februari met 3,6% gedaald. Er werden vooral minder aardolieproducten, machines, transportmiddelen en voedings- en genotmiddelen uitgevoerd. De export laat sinds juni 2023 een daling zien. Het lijkt er op dat ook in de maand april de export niet veel zal verbeteren. De Amerikaanse inflatie is in maart gestegen en dat werpt weer een ander licht op de zo gewenste renteverlaging. Met name de snel stijgende benzineprijzen en de hoge hypotheekrenten waren de veroorzakers. De inflatie was 3,5% en de Amerikaanse centrale bank heeft het doel vastgesteld op 2%. In maart bedroeg de inflatie in het eurogebied 2,4%. De Europese Centrale Bank (ECB) liet het rentetarief in de eurozone dan ook zoals verwacht voor de vijfde keer ongewijzigd op het recordniveau van 4%. De ECB wees er afgelopen week nog maar een keer op dat er meer bewijs nodig is dat de inflatie in de eurozone voldoende is afgekoeld. Pas als dat bewijs er is kan de rente worden verlaagd.

HET WEER

Het lenteweer hebben we alleen afgelopen zaterdag gezien. Maandag en de rest van de week wordt het een stuk kouder. De temperatuur daalt naar iets onder het gemiddelde van 15 graden.

De wind zal in het begin van de week meer dan gemiddeld aanwezig zijn terwijl de zon het laat afweten. Tegen het einde van de week draait dat om: de wind neemt af en de zon neemt toe.

OLIE

Om maar met de deur in huis te vallen: de groot-schalige drone aanval van Iran op Israël heeft nog geen effect op de olieprijsen. De olieprijs begon deze week op \$90,38 en eindigde op \$90,20 per vat. De beweging zat in het midden

van de week echter was marginaal. De week begon met positieve berichten over een nieuwe onderhandelingsronde tussen Israël en Hamas en zelfs een mogelijk akkoord over een staakt-het-vuren. Dat zou kunnen wijzen op het de-escaleren van de hoge spanningen in de hele regio met een daling van de olieprijsen tot gevolg. Iran sputterde al wat tegen door aan te geven dat zij, indien nodig, de Straat van Hormuz (de belangrijkste olieroute), zou kunnen afsluiten. De Straat van Hormuz ligt tussen de Perzische Golf en de Golf van Oman waar maar liefst 20 miljoen vaten olie per dag passeert. Dat is een aanzienlijk deel van de olievoorraad in de wereld. Iran wil graag invloed uit kunnen oefenen op regionale aangelegenheden en is met hun materieel in staat om net als in 2012 een blokkade op te werpen, echter de gevolgen zouden ook voor Iran niet te overzien zijn. Iran hintte al eerder op vergeldingsmaatregelen naar de aanslag van vorige week. Daarbij werd aangetekend dat ze dat op een zodanige manier zouden doen dat de situatie in het Midden-Oosten niet escaleert. Die reactie kwam uiteindelijk dus maar vormde geen verrassing meer. Er werden vele drones op Israël afgevuurd maar de materiele schade en het feit dat er geen mensenlevens verloren zijn gegaan zorgt ervoor dat de markten rustig blijven. Al met al is wel de geopolitieke onzekerheid aanzienlijk gestegen. Iran lag al onder een vergrootglas omdat zijn ondanks sancties haar productie heeft opgevoerd tot zo'n 3 miljoen vaten per dag en momenteel de vierde grootste producent binnen de OPEC is. Het risico aangaande de olievoorziening komt dan ook uit die hoek. Allereerst het risico dat de Verenigde Staten de sancties scherper gaan uitvoeren wat kan leiden tot minder olieproductie. Het andere risico is dat Israël de aanval op haar grondgebied niet zonder meer voorbij laat gaan. Israël kan haar wraak richten op de Iraanse energie-infrastructuur en dat kan ook gevolgen hebben voor het aanbod van olie. In beide gevallen zal er sprake zijn van stijgende olieprijsen.

KOLEN

De kolenprijs steeg met de andere commodities mee de afgelopen week. De prijs ging van €115,57 naar €122,42. Afgaande

op de marktrapporten heeft geen van de Amerikaanse steenkoolexporteurs overmacht afgekondigd nadat de ingestorte brug in Baltimore de op één na grootste Amerikaanse exporthub voor steenkool had geblokkeerd. India heeft deze maand het aandeel steenkool in de energieopwekking verhoogd, omdat door de verlaagde waterkrachtproductie stroomuitval dreigt naarmate de zomer nadert. Het aandeel steenkool in de energieopwekking in India steeg in de eerste week van april naar 77%, een stijging met ongeveer 2% vergeleken met dezelfde periode van 2023.

GAS

De gasprijzen zijn afgelopen week met ruim €3,- gestegen. Echte fundamentele factoren zijn niet aan te wijzen. Alleen de temperaturen werden gedurende de week iets kouder ingeschat maar gezien het feit dat het stookseizoen zo goed als voorbij is, is de invloed daarvan beperkt. Er was nog een ongeplande storing in het Asgard-gasveld wat zorgt voor een onderbroken Noorse gas-export. Al met al was er sprake van toenemende geopolitieke risico's. Er waren Russische aanvallen op de Oekraïense energie-infrastructuur. Oekraïne heeft aangegeven 60 van de 80 Russische drones te hebben onderschept. Er waren dus ook drones die wel doeltreffend waren. Die troffen ondergrondse gasopslagfaciliteiten. Deze blijven echter in bedrijf. Aanvallen op de grootste elektriciteitscentrale van Kiev lijken wel succesvol geweest te zijn gezien de stroomstoringen in de Oekraïense hoofdstad en in sommige regio's die afhankelijk zijn van stroom uit Kiev. De vergelding van Rusland komt na een reeks Oekraïense aanvallen op Russische olieraffinaderijen, waarbij ongeveer 14% van de totale Russische raffinagecapaciteit buiten gebruik is gesteld. De vraag naar LNG kwam onder druk te staan omdat Japanse kopers hun voorraden aanvullen nadat de maand maart koud is geweest. Ook waren er problemen bij de Freeport LNG-exportfabriek in Texas. Daar daalde de output naar nagenoeg 0 door technische problemen. Ook nog een politieke factor die extra druk veroorzaakte. Het Europees Parlement is voornemens regels aan te nemen waardoor Eu-

ropese landen de invoer van gas via Russische pijpleidingen en LNG kunnen verbieden.

POWER

Ook de elektriciteitsprijzen stegen de afgelopen week. De stijging was meer dan €8,-. De grootste veroorzaker daarvan waren de gestegen gasprijzen. In Frankrijk steekt het fenomeen corrosiescheuren

weer eens op. De gevolgen daarvan zijn nog beperkt omdat de centrale in kwestie met name in de winterperiode niet gemist kan worden. De wat lager dan gemiddelde temperaturen voor de maanden april en mei hebben niet veel invloed op de prijsvorming. De Duitse prognose voor windproductie geeft aan dat de opbrengst tot dinsdag toe zal nemen, gevolgd door een sterke daling op donderdag. Dat kan dan samenvallen met lage temperaturen op woensdag en donderdag, waardoor de vraag naar verwarming mogelijk toeneemt.

EMISSIONS

De prijs voor CO₂-emissierechten steeg afgelopen week flink. De prijs per ton ging deze week van €59,14 naar €69,90.

De koolstofmarkt bereikte de afgelopen week dan ook het hoogste punt in 3 maanden. De koolstofmarkt volgt daarmee het bredere energiecomplex, wat vooral de ontwikkeling van de gasprijzen weerspiegelt. Afgaand op de fundamenteen zouden de Europese koolstofprijzen komende week niet zoveel wijzigen. Het laatste Commitments of Traders-rapport liet een toename zien van de netto shortpositie van speculatieve spelers ten opzichte van vorige week. En dat zou weer een daling van de prijzen kunnen betekenen. De stijging van de veilingvolumes kunnen daar weer aan bijdragen.

OUTLOOK

GAS

GASPRIJZEN STIJGEN

Waar de gasprijzen de afgelopen weken de harde ondergrens aan het testen waren is de weg naar boven nu ingezet. Geopolitieke spanningen vor-

men de belangrijkste drijfveer. Het lijkt er niet op dat die op korte termijn worden weggenomen wat betekent dat stijgen eerder aan de orde is dan dalen. Cal 25 baseload **steeg**: van 31,48 naar 35,91 €/MWh. De spotmarkt (TTF) handelt op 28,69 €/MWh. Op maandag 15 april 2024 noteerde de spotmarkt een prijs van 29,90 €/MWh.

POWER

POWER VOLGT GAS

De powerprijzen volgen de gasprijzen en ook daar zal stijgen eerder aan de orde zijn dan dalen. Het aanbod zon en wind zal komende week wisselvallig zijn was zichtbaar gaat worden in de spotprijzen. Cal 25 baseload **steeg**: van 79,68 naar 88,69 €/MWh. De spotmarkt (EPEX) handelde op 55,21 €/MWh. Op maandag 15 april 2024 noteerde de spotmarkt een prijs van 61,50 €/MWh.

